

Atkritumu tvertne NAV melnais caurums

Tavi izmestie atkritumi nepazūd – tie krājas milzīgos atkritumu kalnos. APZINIES, kādus atkritumus rada tavas ikdienas rīcības! MĒGINI IEVIEST savā ikdienā kaut vienu videi draudzīgu paradumu, jo katrs mazais solis spēj radīt pozitīvas pārmaiņas!

Spēles noteikumi:

Nepieciešams metamais kauliņš un spēlētāju figūriņas. Novietojiet figūras blakus laukumam un izlozējiet, kurš uzsāk spēli. Pēc kārtas metiet kauliņu un katrā gājienā pārvietojiet figūras uz priekšu par tik lauciņiem, cik rāda metamais kauliņš. Uz spēles laukuma ir attēli, kas simbolizē dažādas rīcības un ikdienas paradumus. Spēles gaitā atšifrējiet tos! Videi draudzīgās rīcības vedīs augšup, bet negatīvās – lejup. Uz viena lauciņa vienlaikus drīkst atrasties vairākas figūras. Uzvar pirmais, kurš sasniedz dzelteno lauciņu Nr. 100. Pārējie var turpināt spēli, lai sadalītu atlikušās vietas.

Šī spēle tapusi, lai rosinātu labo paradumu ieviešanu ikdienā ar mērķi samazināt radīto sadzīves atkritumu daudzumu.

Aiciniet bērnus izdomāt radošas alternatīvas, ja nav metamā kauliņa vai spēlētāju figūriņu, tādējādi mācot, ka pirms jaunu lietu iegādes vienmēr varam apdomāt, vai tās tiešām ir nepieciešamas.

Ir vairākas vienkārši izgatavojamas metamā kauliņa variācijas, lai nebūtu jāpērķ jauns, piemēram:

1. No kartona izgriez sešstūri, sadala to 6 trijstūros, katrā ierakstot skaitli, un vidū iesprauž zīmuli vai zobu bakstāmo. Iegriez un gaida, uz kura skaitļa šķautnes tas apstājas.
2. Izgriez papīra apli, ko sadala 6 daļās, katrā ierakstot skaitli. Aplā centrā (uz cietākas pamatnes) iesprauž spraudīti vai kniepadatu, ar kuru piestiprina papīra saspraudī. Iegriez saspraudī un gaida, uz kura skaitļa tā apstājas.

Spēlētāju figūru vietā var izmantot pudelū korķus, pogas u.tml. Var lūgt bērniem pašiem izgatavot savu spēles personāžu.

Izmantojiet šo spēli kā izglītojošu, ne tikai izklaidējošu materiālu! Rosiniet diskusijas starp spēles dalībniekiem!

Spēles gaitā, Katrs attēls uz spēles laukuma simbolizē dažādas rīcības un ikdienas paradumus (skatīt zemāk). Spēles laukuma apakšā ir doti īsi zīmējumu skaidrojumi, bet aicinām, uzkāpjot uz katra lauciņa, pārrunāt ar bērniem attiecīgo rīcību. Šeit tikai daži jautājumu piemēri: Kāda rīcība redzama attēlā? Vai tā ir pozitīva vai negatīva rīcība? Kāpēc? Vai Tu (Tava ģimene) arī tā darāt? Ja tā ir negatīva rīcība: Kā šo paradumu varētu aizstāt ar pozitīvu? Ja tā ir pozitīva rīcība: Vai tas jau ir Tavs ikdienas paradums? Ja nav – kāpēc? Vai būtu grūti to ieviest?

Pēc spēles. Var pārrunāt, kādas pozitīvās rīcības aizveda spēles uzvarētāju pirmo līdz finišam. Vai tieši otrādi – kādas negatīvās rīcības noveda pie zaudējuma. Kādā mērā katra spēlē attēlotā rīcība ietekmē radīto atkritumu daudzumu skolā, ģimenē, Latvijā? Piemēram, cik daudz atkritumu mēnesī ģimene neradītu, ja katrā pirkumā izmantotu savu iepirkumu maisiņu?

Spēles noteikumu variācijas:

Spēle veidota, iedvesmojoties no galda spēles "Cirks". Zem spēles laukuma ir norādīti pamata noteikumi, bet jūs varat paši vienoties par spēles noteikumu variācijām.

Papildu noteikumu piemēri:

- ja uzmet "6", var mest vēlreiz;
- ja uzmet "6" trīs reizes pēc kārtas, jāatgriežas spēles sākuma lauciņā;
- uzvar tas, kurš šķērso finiša lauciņu;
- uzvar tas, kuram izdodas apstāties uz finiša lauciņa ar precīzu punktu skaitu (ja uzmesto punktu skaits ir lielāks par vajadzīgo, tad atlikušie punkti jānoskaita atpakaļ un jāmēģina vēlreiz).

3. ↑ Ejot dabā, atkritumus neatstāju.	48. ↑ Šķiroju atkritumus.
6. ↑ Nododu pārstrādei nolietotās elektropreces.	52. ↓ Baterijas un spuldzes metu pie sadzīves atkritumiem.
13. ↓ Pērku naškus nepārstrādājamā iepakojumā.	54. ↑ Rūpīgi apdomāju pirkuma nepieciešamību.
14. ↑ Sveramos produktus iegādājos savos traukos.	63. ↓ Izmantoju papīra dvieļus auduma lupatiņas vietā.
19. ↑ Bioloģiskos atkritumus kompostēju.	69. ↑ Gatavoju uzkodas/naškus līdzņemšanai, nevis pārku veikalā.
21. ↓ Izmantoju vienreizlietojamus salmiņus.	71. ↑ Dārzenū un augļu iegādei lietoju auduma maisiņus.
22. ↑ Izmantoju savu ūdens pudeli un termokrūzi.	76. ↑ Pērku lietotu apģērbu un mainos ar draugiem.
32. ↑ Apģērbus sašuju vai salāpu.	80. ↓ Bojātus apavus izmetu, nevis laboju pie kurpnieka.
35. ↓ Bieži pārku dzērienus plastmasas pudelēs.	84. ↓ Bieži pārku mazās sulas/piena paciņas ar salmiņu.
38. ↑ Izglītoju tuviniekus un draugus par atkritumu tēmu.	87. ↓ Ballītēs/piknikos izmantoju plastmasas traukus.
40. ↑ Vairs nevajadzīgām lietām atrodu citu pielietojumu.	88. ↑ Plānoju maltītes un eju uz veikalu ar iepirkumu sarakstu.
44. ↑ Mājās audzēju garšaugus un dārzeņus.	99. ↓ Iepērkoties izmantoju vienreizlietojamu maisiņu.